

Teza: kara dyscyplinarna za niewypełnienie obowiązku doskonalenia zawodowego.

Sąd przychylił się do argumentacji dotyczącej nadmiernej surowości kary pieniężnej za niewypełnienia obowiązku szkoleniowego w kontekście ogólnej sytuacji życiowej obwinionej. Sytuacja rodzinna i sprawowanie bezpośredniej opieki nad małymi dziećmi, przy jednoczesnym niewykonywaniu zawodu i deklaracji, że w bieżącym cyklu szkoleniowym obowiązek zostanie zrealizowany, przemawiają za zastosowaniem kary nagany.

WO-243/19

ORZECZENIE

z dnia 26 lutego 2020 r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie

w składzie:

Przewodniczący: SWSD Krzysztof Górecki /sprawozdawca/

Sędziowie: SWSD Iwona Zielezińska

SWSD Piotr Kubik

Protokolant: Magdalena Senderska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Anny Kończyk

po rozpoznaniu w dniu 26 lutego 2020 r. na rozprawie sprawy radcy prawnego I. P.

obwinionej o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego polegającego na naruszeniu zasad etyki radcy prawnego, określonych w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 14 ust. 1 i 2 w zw. z art. 61 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego

z powodu odwołania obwinionej od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP w W. z dnia 5 sierpnia 2019 r., sygn. akt D 58/19:

1.

zmienia pkt 1 orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP w W. z dnia 5 sierpnia 2019 r., sygn. akt D 58/19 w ten sposób, że w miejsce kary pieniężnej w wysokości 3.200,00 zł wymierza karę nagany;

2.

w pozostałym zakresie zaskarżone orzeczenie utrzymuje w mocy;

3.

koszty postępowania odwoławczego w kwocie 1.200 zł ponosi Krajowa Izba Radców Prawnych w W.

WO-243/19

Uzasadnienie

W dniu 5 sierpnia 2019 r. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny (...) w W. po rozpoznaniu na rozprawie sprawy przeciwko radcy prawnemu I. P., obwinionej o to, że nie wypełniła obowiązku doskonalenia zawodowego i nie uzyskała żadnego z wymaganych co najmniej 40 punktów szkoleniowych w cyklu szkoleniowym, który trwał od 1 stycznia 2015 r. do

31 grudnia 2017 r., czym naruszyła obowiązek dbania o rozwój zawodowy poprzez kształcenie ustawiczne a także obowiązek stosowania się do uchwał organów samorządu radców prawnych, tj. popełniła czyn z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 14 ust. 1 i 2 oraz art. 61 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w związku z §7 i §11 Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku

1.

uznał radcę prawnego I. P. za winną zarzucanego jej czynu i wymierzył za to karę pieniężną w kwocie 3.200 zł;

2.

na podstawie art. 70⁶ ust. 2 ustawy o radcach prawnych obciążył obwinioną kosztami postępowania dyscyplinarnego w kwocie 500 zł.

Od niniejszego orzeczenia odwołanie wniosła obwiniona, zaskarżając je w części, tj. co do kary - na swoją korzyść. Obwiniona wniosła o zmianę orzeczenia Sądu I instancji jako oczywiście niesprawiedliwego oraz zwolnienie jej od kosztów postępowania na podstawie art. 623 k. p.k.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucono obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia poprzez nieodniesienie się w jego uzasadnieniu do istotnych kwestii, tj. okoliczności, że ze względu na sytuację osobistą w latach 2015-2017 obwinionej nie można przypisać winy oraz, iż społeczna szkodliwość czynu jest znikoma.

W uzasadnieniu obwiniona podniosła, że nie neguje faktu niedopełnienia obowiązku szkoleniowego. Jednocześnie jednak podała przed Sądem dyscyplinarnym I instancji obiektywne okoliczności świadczące o braku jej winy, tj. że w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2017 r. obwiniona mieszkała za granicą, zaś w Polsce przebywała łącznie kilkanaście dni a wizyty te miały charakter rodzinny. Podniosła również, iż ma trójkę małych dzieci, które w tym czasie były pod jej wyłączną opieką. W ocenie obwinionej, obowiązki z tym związane uniemożliwiały zarówno uczestniczenie w szkoleniach stacjonarnych w Polsce, jak i wysłuchiwanie wykładów internetowych. Kolejny argument wskazany w odwołaniu to okoliczność, iż od czasu uzyskania uprawnień do wykonywania zawodu, czyli od roku 2007, obwiniona nie pracowała nigdy jako radca prawny, w związku z czym w okresie szkoleniowym 2015-2017 nie otrzymywała wynagrodzenia. Radca prawny I. P. zadeklarowała dalej, iż w ciągu najbliższych 10 lat nie będzie zamieszkiwać w Polsce i wykonywać zawodu radcy prawnego oraz, że w bieżącym okresie szkoleniowym zobowiązuje się regularnie wysłuchiwać wykładów internetowych, gdyż dzieci już podrosły. Konkludując, obwiniona wskazała, że nałożenie kary pieniężnej na osobę, która nie wykonuje zawodu radcy prawnego i jest bezrobotna wydaje się być sankcją nieadekwatną, niewspółmierną i niesłuszną.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny ustalił i zważył, co następuje:

Odwołanie obwinionej zasługuje na uwzględnienie w zakresie orzeczenia o karze. Wyższy Sąd Dyscyplinarny przyjął ustalenia w zakresie stanu faktycznego poczynione w niniejszej sprawie przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny (...) w W. za własne.

Z powyższych ustaleń wynika, że obwiniona w okresie szkoleniowym, który trwał od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2017 r. nie uzyskała wymaganych 40 punktów szkoleniowych. W niniejszej sprawie O SD prawidłowo oparł się na przepisie rangi ustawowej, czyli na art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych, a uzupełniająco na przepisach zawartych w Kodeksie Etyki Radcy Prawnego i Regulaminie zasad wypełniania obowiązku zawodowego (...). Artykuł 60 pkt. 8 lit. h ustawy o radcach prawnych, stanowiący podstawę przyjęcia uchwały Krajowej Rady Radców Prawnych nr 103/IX/2015 r. z dnia 11 grudnia 2015 r., wszedł w życie z dniem 31 sierpnia 2015 r., natomiast sama uchwała - z dniem 1 stycznia 2016 r., tj. po upływie 1 roku od przyjętego cyklu szkoleniowego, przypadającego na lata 2015 - 2017. Należy jednak pamiętać, że obowiązek szkoleniowy, wynikający z przepisów ogólnych ustawy o radcach prawnych i uchwał Krajowej Rady Radców Prawnych istniał już od wielu lat. Bezpośrednio wcześniej materię tę regulowała uchwała Nr

30/ (...) z dnia 6 czerwca 2008 r. w sprawie określenia zasad wypełniania przez radcę prawnego obowiązku brania udziału w szkoleniach zawodowych.

Uchwała z dnia 11 grudnia 2015 r. nakłada na członków samorządu radcowskiego obowiązek brania udziału w szkoleniach zawodowych na zasadach określonych przez właściwy organ samorządu radcowskiego i uzyskania przewidzianego regulaminem minimalnego pułapu punktów szkoleniowych.

W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, działanie, a w zasadzie zaniechanie wykonania obowiązków przez obwinioną, wyczerpuje znamiona przewinienia dyscyplinarnego określonego w przepisach wskazanych we wniosku o ukaranie. Materiał dowodowy sprawy, w tym stanowisko obwinionej zawarte w piśmie z dnia 30 lipca 2019 r. i odwołaniu nie dostarczają zaś dostatecznych podstaw do przyjęcia, że - pomimo przebywania obwinionej za granicą przez cały okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2017 r. - wykonanie obowiązku szkoleniowego nie było możliwe.

W ocenie Sądu dyscyplinarnego II instancji, nie sposób też zgodzić się z obwinioną, iż społeczna szkodliwość przypisanego jej czynu jest znikoma. Należy w tym miejscu wskazać, że art. 115 § 2 k.k., definiujący stopień społecznej szkodliwości czynu, jest usytuowany w rozdziale XIV Kodeksu. Przepis art. 74¹ ustawy o radcach prawnych odsyła zaś do odpowiedniego stosowania Kodeksu karnego jedynie co do rozdziałów I-III. Nie da się jednak ustalić stopnia społecznej szkodliwości czynu bez odniesienia do kryteriów wskazanych we wspomnianym przepisie.

Zobowiązanie do uzyskania określonej ilości punktów w ramach tzw. szkolenia ustawicznego - jak wyżej wskazano - jest nakładane przez samorząd radcowski w ramach jego ustawowych kompetencji i wiąże wszystkich jego członków a jego niewypełnienie stanowi delikt dyscyplinarny.

Dobrem naruszonym jest w tym przypadku obowiązek doskonalenia zawodowego radców prawnych, wynikający z dążenia do utrzymania wysokiego poziomu wiedzy członków samorządu. Jest to nierozdzielnie związane z uznawaniem naszej profesji za zawód zaufania publicznego.

Innym dobrem jest zaś szacunek i lojalność członków wobec organów samorządu radców prawnych, przejawiająca się m.in. poprzez stosowanie się do ich uchwał (art. 61 (...)). Obowiązek doskonalenia zawodowego dotyczy wszystkich radców prawnych. Należy podkreślić, że jest on kontestowany przez część środowiska, która stoi na stanowisku, że wykonuje zawód prestiżowy, cieszący się zaufaniem a radcowie prawni są osobami na tyle odpowiedzialnymi, iż nikt nie powinien im narzucać ram i form samokształcenia. Organy samorządu są zaś zdania, że samorząd winien ten obszar kontrolować.

Warto przy tym zwrócić uwagę na działania podjęte przez (...) samorząd radcowski w celu przypomnienia i ułatwienia realizacji obowiązku szkoleniowego, które zostały opisane w uzasadnieniu orzeczenia (...) k. 30 akt sprawy - odwrot.

Trzeba też przypomnieć, iż Regulamin daje możliwość skorzystania ze szkoleń w formie e-learningu, a także brania udziału w szkoleniach organizowanych za granicą - § 8 Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego. Zgodnie z §10 ust. 2 Regulaminu, w szczególnie uzasadnionych przypadkach rada właściwej (...) może zwolnić radcę prawnego z realizacji obowiązku szkoleniowego, bądź zmniejszyć jego wymiar. Samorząd zakłada więc istnienie sytuacji wyjątkowych, muszą być one jednak szczegółowo wykazane przez osobę zainteresowaną.

Akta sprawy nie dostarczają dowodów na podjęcie przez obwinioną inicjatywy w tym zakresie.

Zdaniem Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, całokształt sprawy wskazuje więc na zawinione zachowanie radcy prawnego I. P., a okoliczności podniesione przez obwinioną mogą mieć znaczenie wyłącznie w kontekście wymiaru kary. Częściową aprobatę znalazła zawarta w odwołaniu argumentacja dotycząca nadmiernej surowości kary pieniężnej za niewypełnienia obowiązku szkoleniowego w kontekście ogólnej sytuacji życiowej obwinionej.

Sytuacja rodzinna i sprawowanie bezpośredniej opieki nad małymi dziećmi, przy jednoczesnym niewykonywaniu zawodu i deklaracji, że w bieżącym cyklu szkoleniowym obowiązek zostanie zrealizowany przemawiają za zastosowaniem kary łagodniejszej.

W związku z powyższym Wyższy Sąd Dyscyplinarny (...) uznał, że kara nagany będzie w tym przypadku wystarczająca.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 70⁶ ustawy o radcach prawnych.